

Hana Koblihová

Název posteru

Propojení dvou školních světů: Subjektivní vnímání kvality života očima žáků na pomezí primárního a nižšího sekundárního vzdělávání (projekt práce) / Connecting two school worlds: Pupils' subjective perception of quality of life between primary and lower secondary education

Klíčová slova v ČJ

Kvalita života žáka, celostní rozvoj osobnosti, pedagogická diagnostika, Q metodologie

Klíčová slova v AJ

Pupil's quality of life, whole person education, educational assessment, Q methodology

Cíle v ČJ

Cílem tohoto konferenčního příspěvku je seznámit pedagogickou komunitu se záměrem tohoto dizertačního výzkumu. Výzkum si klade za cíl popsat subjektivní vnímání kvality života očima žáků na pomezí primárního a nižšího sekundárního vzdělávání, konkrétně u žáků 5. ročníku a o rok později u týchž žáků v 6. ročníku základní školy. Záměrem práce je také sestavení a ověření takového diagnostického nástroje, který by dokázal naplnit hlavní cíl práce. Praktickým dopadem je možnost zjištění subjektivní úrovně kvality života žáka jako diagnostické pomůcky pro učitele či ředitele za účelem podpory a zvyšování celostního přístupu k žákům a vyšší individualizace ve výuce.

Teoretická východiska v ČJ

Vzhledem k multidisciplinárnímu prostoupení do mnoha vědních oborů, různosti teoretických přístupů a diagnostických metod považujeme za stěžejní definici kvality života individuálně zaměřenou charakteristiku podle WHO (1997). Tento výzkum pracuje se subjektivním souhrnem indikátorů, které představují všeobecnou spokojenost s vlastním životem jedince, jež vycházejí z kognitivního hodnocení a emočního prožívání. Kvalita života se dále člení na jednotlivé domény či oblasti (Lukášová, 2010; WHO, 1997). Z pohledu různých kritérií (metody, použitelnosti, hodnotitel aj.) existuje část výzkumů, která se věnuje dětské populaci, avšak zejména respondentům nemocným, nejčastěji trpícím chronickým onemocněním, kteří nejsou naší cílovou skupinou. Nejblíže k osobnosti běžného žáka mají výzkumy Lukášové (2017), Mareše a Neusara (2010) a kolektiv španělského výzkumu (Casas, Figuer, González, & Coenders, 2004). Výzkum také pracuje s tzv. přechodem (Walterová, 2011) mezi vzdělávacími stupni (ISCED 1, 2). V našem vzdělávacím systému se jedná

nejčastěji o přechod skrytý (tzv. plně organizovaná škola), dále přechod z nutnosti (malotřídní škola) a dobrovolný (víceleté gymnázium). Svým organizačním řešením se zahraniční výzkumy věnují zejména přechodům z nutnosti, český vzhled do problematiky nabízí projekt Centra základního výzkumu školního vzdělávání řešeného v letech 2006 - 2011 (Walterová, 2011).

Metodologie v ČJ

K výzkumu budeme přistupovat kvalitativní cestou s využitím případové studie. Výsledky budou doplněny o následné zpracování v podobě komparací. Z důvodu triangulace metod budou využity tři kvalitativní metody. První projektivní metodou je Q metodologie, ve které se bude pracovat s žákovskými výpověďmi a tvrzeními získanými z předešlých výzkumů této oblasti (špatný, normální a výborný život). Pro zajištění snadné manipulace s kartami, vyhodnocení a zvýšení atraktivity bude vytvořen počítačový diagnostický nástroj. Druhou metodu představuje obsahová analýza sestaveného obrázku. Výsledný obrázek žák uspořádá z předem vytvořeného balíku dílčích výjevů vztahujícím se k jednotlivým kategoriím oblastí kvalit života. Prostřednictvím obsahové analýzy volných písemných výpovědí bude uplatněna třetí výzkumná metoda.

Závěry v ČJ

Tento příspěvek prezentuje záměr disertačního výzkumu, který propojuje oblast kvality života s osobností běžného žáka na základní škole ve dvou vzdělávacích obdobích. Svým důrazem na individualizaci a celostní pojetí osobnosti se snaží posunout tradiční pedagogickou diagnostiku a tím i pedagogický výzkum do oblasti individualizované diagnostiky. Výzkum se ocitá ve svých počátcích, autora čeká tvorba diagnostických nástrojů, předvýzkum a v dalších letech je naplánováno samotné zkoumání ve dvou etapách na základních školách.

Souhrn příspěvku v AJ

This dissertation thesis project links the quality of life area to the common pupil personality during two educational periods, primary and lower secondary school. Due to triangulation there will be applied three qualitative educational research methods (Q methodology, two different types of content analysis of pupil's product). This approach underlines the individualization and whole person education with an aim to transfer the traditional educational assessment and hence educational research to the individualized assessment field.

Bibliografie

Casas, F., Figuer, C., González, M., & Coenders, G. (2004). Satisfaction with Life Domains and Salient Values for the Future. Challenges for quality of life in the contemporary world, 233–247.

Lukášová, H. (2010). Kvalita života dětí a didaktika. Praha: Portál.

Lukášová, H. (2017). A Study of Conceptualisation of Quality of Life by Czech Fifth-Graders. Acta Technologica Dubnicae, 59–81 .

Mareš, J. (2006). Kvalita života u dětí a dospívajících. Brno: MSD.

Mareš, J., & Neusar, A. (2010). Silent voices: Children's quality of life concepts. Studia psychologica, 52(2), 81–100.

Walterová, E. et al. (2011). Dva světy základní školy? Úskalí přechodu z 1. na 2. stupeň. Praha: Karolinum.

World Health Organisation. WHOQOL Measuring Quality of life. Programme on mental health. (1997). Načteno z [www.who.int:
http://www.who.int/mental_health/media/68.pdf](http://www.who.int/mental_health/media/68.pdf)